

САНА

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 104 (7177) • 1991 с.л. Атырдык мыйын 29 күнэ, Чэппиэр • Сыаната 8 харчы

✦ Райс совет президиумугар ✦

БАРЫБЫТЫН ДОЛГУТАР БОППУРУОСТАР

Райсовет президиумун бу дьыл атырдах айын 27 күнүгэр буолбут мунуһаар элбэх башпууос норулун-на. Олохтон мин үс суолга эрэ тохтуоһум.

Ц. Г. КИРИЛЛИН ОТЧУОТЛААТА

Найзвильнэньн аһылын бородуукталарынан уонна таһарылан кэаччыбы туругар райпотребсоюз бырабыланыытыгын председателэ П. Г. Кириллин президиумуга отчуоттаата.

Биймэлы тагадастан 3300-төн тахса тонната Мындааайы биринстэингэр сүеңээинтэ. Билр иттигчэтэ Аалара Бостэахха адалыллан, мистэтэ тайнилингэ, Итинэн бу адылхх кээнтэ райнотребсиоз улахан тийэр-таһар үлэни ыытта. Оройуонга 1600 тонна бурдук адалылыына, эбни 300 тонна кээлээтэххэ, 1280 тонна коббикорм, 238 тонна куруула, 37 тонна чай, 200 тонна саахар, о. д. а. баар буолла. Ааспыт сылы кытта тэҥнээтэххэ, ас-үөл нукормата адылх. Ыыстахтын ыллахха, саахар 70 тоннаан кыра, балык кэһһиэрбэтэ ааспыт сылга адалылыыбыт 30 эрэ бырыһыанналар үтэ, эт кэһһиэрбэтэ эһиэ адылх.

Биир иллизэхэ тиксаринэн көрдөххө, аһа-уолу атылааһын сым аһарыгар ааспыт сым тулааннаах иэмин кытта тэҥнэстэххэ, ордук дурдун эрэри, үрүн эс, чай, сактар быларымынны умуруада тиксарына, кэҥэстэниин аһыгыт тэрийин былаана эмиз аһары толорулар, оройуон иһинэн Хаҥалы, Кэстэҥэ иллизитэрин олохтоохторо иһинэн быстан, хас да күн арыдэниилэр эрэри, ити салаада былаан эмиз толорулар эбит: 1211 тонна оһуустар 1259 тонна ас тэһири. Софтуоһалааһын былаана эхкэ, арыгыга үүккэ аһары толорулуһулар. Кэстэни быһыытына Узбекистантан оһуруот аһын, фрукта кэһсэрбөлөрү дууһ аһаһылаан аһыга таһаарылыһна. Билигин Өлүһүмэ оройуонун кытта куобаһа, балыкка, Якут сый куорат ыһаһын нөһүө хотуһу оройуоннары кытта аһылык бородуһталарыгар эмиз кэстэниһи мыһыла тувар.

Президиум нуусулар кыттыбыт бир киһи: «Атын
маалым оройунамга райпотребсоюзтар материал-
най базалара билиһиннээхэр быдан ордуң, ити кыста-
дыга үлөөһүнэйт?», — диир ыйытта.

— Мэгэ Хагаласка даганы, Таатга даганы рай-
потребсоюзну совхозтар, тэрилтэлэр өйүүлэр. Бипр
харчыны кордэбонко эрэ байдалын үлэртнэр бы-
лааннахтынк дыш-уот тутан бигэрэлэр. Бигнэхэ ити
суох, Дьон өссө даганы бу пайцинтахтар тэрилтэ-
лэрэ буоларын ыланн өйдүү иликтэр. «Мугудай»
совхоз Маралайыга арбозитовой маданыны ту-
туохтаах даганы, Пинигин үлэлиэ багарбат, Кар-
Марис затынан совхоз остолобуой тутуутун ситэрбэ-
тэ, Үчүгэйдик ыданн үлэртэхтэринэ, албан онго-
руохтарын сов. Холбоор, «Бахем» совхоз ылла да
маданын тутан бүтэрэн эрэр, Хадаар эинэ барка
үлэлнир. Потребительской кооперация систематын
принциптэрэ итиннигэр — байзат кыһанар буол-
лахпытна түгэюхүнү, суох да суох, — диил итинн
быһаарта, предсатель П. Г. Кириллин.

Райсовет президиума бонхурус суньүүн туһаан-
валх үүрээды ылыһа.

ДЫНЭНН БАЛЫҢА ЫЛЛА

Чурагчын сэлэсхий Советуагар дьэзэ уочараттааччы испиндэгэр 245 киһи турар. Киһилэргэн үгүсэрэ уочаранка турбуттара 6—7 сыл буолла. Холбоур Т. П. Макарова дьэзэ 1980 сыллаахтан уочараттыр, кэргэнэ бүүрдэрэ ахнастанан эрэр, суордан талтэх киһитэ, оҕолоро илбэдинтэр, Билигин олорор дьэзэлэрэ — эргэ аптека дьэзэ, муостата сыгыз турар, киһи таҥаһыгар иҥэр кууһаан сыттаах. Иккис группалаах илбэтин А. П. Пинигина куортамнаспыт дьэзэтин төттөрү ылдылар, иһин дьэз ыларын күнү иһи буолбачча, чааһынан куутэр. Г. Г. Макарова 4 сыл буолла ыаллары нэрийэн куортамнаспыта, оҕотун, дьэзэ суох буолан, атын сиргэ төрөппүттэргэ олордор. Ити 200 тэн тахса киһи барыларын дьыһалара аара көрдөххө, ыарахан.

Ол да ийн бийлж сага үлээр нийрлэхтээх 12 нвартарааах дэгийн тулуйбаага-тэнийбөөхэ нүүлүүтэрэ. Икнэ тогулзэн селсөөвкнэ мустан мууныаааааааааа. Онтон бннрлэстэрнхэ дэгийн ба

длыаа онгортоторго туруурсар оройуон млыабынай арааа Торгомин Н. Е. кэе сылдыбыта, дьон сагатын-игитин ыстыбыта. Ити марыах, инбэлэнт дьон бэйэлэре, туох-ханыкх ииннээ, байыаха сылаас олоор дьээ маада дьон киинэхэ эпиттэре.

Бидлэрийн курдук, оройуон киин бэлэмлэхийн амбулаторията аслагч сэл от ылытар савроочнай үлэ-лэр кэминистриттэн көрүүтэ суох хаалдарылдан умайан хаалбыта. Ити дьээ иннос мэндизмэниин эолутэр туһарин туһунаа боллурсуос көтөбүлүбүтэ эрээри, унуохтаах соус үлэ суовуттан күн бүгүн да салгыг-на ыйынан турар. РКП райкома үлэтин тохтооллуту-нан, тыа хаһаайыстыбатын управлениета дуу, райо-но дуу бэргэх хаалар да түбэлтэлэригэр киин дьэ-тэ-уота сии-биир кыарарас, Саха кэлбит оборудовани-лары туруорар, үлэлэтэр кыахтара суох. Саха ба-дыһа тутуллара, этэргэ дьылы, ырыллаах-олонго.

Онон балданыгын дүнгэн хаачаагын бопуруога сэтгэрхайд. Претидум итг бопуруогуу көрөн ба-
ран ороууон минигэр тугулда туар 12 кварти-
лаах дүнгэн балданага үлэлтэр корпуска алаан
бигэрэс бусаарда.

БУ — ЧНЭСНТ ДЬЫАЛАТА

Тыя сүрүн спорттнй ооннуудара аны сайын
Сонго оройуонга ыныллыахтаада үс сый анараа
буорун алыабыта. Стадиону сиче баламмын дия
ааттаан ити сайыннарта оройуон ыныахтара иэ
лукторго буолбуттара. Ол эрээри кун бүтү бу ста
дион тутуута амыа ыраахан баламмын алаах. Пре
зидиумга генподрядчин Догордуров С. М. информ
циялаата.

— Вэлтаргаа снл устата бмдэвнннх үнтэй 379 тнл. солл. толорудунна, 78 тнл. солл. үлэ кыаллыбанка турар. Субподряд-чнтартан оролзунннүүр-техннчес-нэй преднрнзнте уонна «Нндылн» кооператнв үлэ-лэтнлэр, Деловоу маспыт суох, 1700 куб. м мафы лесонунтан ылыахтаахынтын 500 кубун эрз ыллы-бы. Рнсчегннй снчнцуутар бннр да солкуобай кнн-рэ ыллэ.

Малтайс күнүүн бетоннааһын үлээлэрин, стадион күрүөгүн өгөрүүнү сагалыахтаахтар эбит, «Олимп» кыра предриятие сүүрүр суолу бүрүйбэр «армант» дигэн матырыйаалы барытын аҕадыт. Үлээлэрин салгыы сотору эмиэ кэллэхтээхтэр эбит. Оттон билинги бэйэбит дьоммут — субподрядчиктар: сетевой участка, маһы таҕастыыр комбинат, десолунат, өрөмүөннүүр-технической предриятие, о. д. а. тугу үлээлэрийдэр?

Г. П. Кардашевская (сетевой):
— Матыйыйнал туох да суох. Сельсовет булан
биздэргэни, өгөрүдүбү.

Н. Н. Коржин («Агропромстрой» МПМК):
— Харчыга суох хайдах улааттахтый? Былаанга
кэллэрин, оччого оторуохпут.

В. П. Пудов (лесоуник):
— 1700 куб. м мас дзін наһаа эбэх, 1000 кубу
сыл иһинэи биирэм дэбэһини. Кыһым устата биэ-
рэхини сол.

Дээ, итгэлтэй гурдуг. Бэйз багата, инициативата суоца тута кестер. Утары барыи, ойлохун, кох-нэм буолуу быһаарарга көмөлөһүү кестубат. С. М. Догордурова бастаан сэрэтин Диэн баран, кэллин бэйбэ ойгоһуллуна, райсовет исполкомун аасныт сыл олунуу 20 күнүгэр ылыммыт 47 №-дээх быһаарыытын төлөрүү омнууна хаалтарылынна, бу тутуу ураты көмүрүөлгэ ыһыллан, райсовет председателин солбуһааччы Т. В. Носов председателиэх оробуһааҕы штаб тэриппинэ.

Кары көстүүдөх стадиону тутуу, малдыктары үрдүк таһымнаахтык көрсүү спортивнай Чурапчы аатын суолун, чинчий дыһаһыта, Оһон мантан хаалыт бөрт адыһах кылгас көмгө үлөһө ылсыабын, халыуруу Чурапчыбытын гүһүн билиимизинэ.

Х.Х.Х.

Президиум муншаарын нэгдэ олонхи киши санаата туһар толоруу дэлсэлүүлгинэгтэ улахан мөлтөх, бичигинизалар олохтоохтук ырыгдлыбаттар. Очотугар хаһан сайдабыг?

Саха ССР Верховнай Советын Президиумга уонна Министрдарын Совета «Социалистическая Якутия» («СН») хаһыатын өрүүс хаһыаттар уларытан тэрийэр туһунан уураары ылымнар. Онон субэстаһан редакция коллектива Саха ССР Верховнай Советын Президиумугар уонна Министрдарын Советыгар маһык не хабароһоох сайабылдьаанынан оһордо:

«Байганын састаабыгар 30 идэтинбит журналистах урунку «СЯ» хаһыат редакциятынаагы үлэ коллективын уонсай мунньаҥар хаһыаты олохтоочу (учредитель) буолар туһунан быһаарым алынылынна. Бу хаһыат мантан ыла норуот хаһыатынан буолар уонна Саха ССР Верховнай Советын Президиумун Чүүнүн Министрдарын Советын б. дь атырдых ыйын 23 күнүгүттэн 669—454 №-дээх уураалхтарыгар соп түбэһиннэрэн «СЯ» онугар тахсар.

Бүлэвбит сурутаачыларбыт иннилэригэр эбэһээтэ-
лэтибэбитин уоһа республика обществоноһын ин-
тэриэлиин учуоттаан, сага хайыаты урукку «СЯ» ба-
затыгэр бэчээттөөн таһаарары наадаланнаһын наа-
дыт.

Санта хайматы регистрарилзыр тулуйан доху-
мусунар сокуонунан олохтоомут бэрэздэн быһымыты-
нан оҥоруулан түһэрийинилэр. РСФСР Президиуми
Ыһааҕар олохуран урукку «СЯ» бас билиитигэр
баар малы-салы уонна дьоми-уоту туһанарга быраабы
бэйэбитигэр хаалларарга быһаарыннабыт».

Булгун коллективниги олохтоочу булар сага ханыаты регистрациядыр туһунан сайабылманыгыгар ханыат урукку форматынан (кээмэйини) уонна периодичноһунан нуучча тылынан тахсыада дьон ыйдыбыт. Сага ханыат Саха сирин уонна кини чугалынаагы регионнар заарааччыларыгар аныаһа.

Саха халыг сымаларын уонна сөрүктарын журналистар коллективтара РСФСР уонна Саха ССР Конституцияларыттан таһааран туруораллар. Ол иһигэр, быстахтык ыдыаха, рынок экономикатын усуллубуйатыгар үлэһиттэри социальнай өртүнэн көмүскүүн, демократическай уларыта тутуулары өйөөһүн, республика экономическай социальнай уонна политическай олохтонун сымдаатын көрүлээлэр.

Коллектив уонсай мунньаарынаа бигэртатиллибис саҥа таһаары (издание) устаабыгар хайыат «Норуот хайыата» диэн ааттанара быһаарыллына. Ол эрэри итинки бүтэһиктээхтик быһаары. Эһэҕэ, убаастабыллаах илдьааччылар уонна сурутааччылар, эрэннэлэр.

РСФСР ИП рескома олохтоочулан буолбут «СЯ» хайыаһа сыйыһаах республика салалтатын быһарыыта сирдээгин өйдөөн турал, билинч «СЯ» республика историятын быраадаллыыт страницатын буолар диван аадабыт уолна итиннаах Эһиги билинчиги өйдүүрүттүгөр араабыт.

Норусст уһыатын олохтоочу буолар. Энтинги на көтөдөн туран, биниги, Уобастабыллар аҕааччылар, Энтин эрэ интэриэстэргитиһин салайтарбыт. Редакция коллектива торут дэргэны биниги общество-бытыгар бара турар демократической уларыта ту-туулары өйүүр этэ уонна өбүүр дэргэны. Ол гынан баран партийнай номенклатура сабардааһынын усу-лубуатыгар журналистар айар таһымнара толору арыллар кыага суога.

Убаастабыллаах адьяаччыларбыт үөһө биһир дойдутаахтарбыт, биһиги Эһиги өйбүлгүтүгэр улаханник суоттунньыт. Республика салаатта даҕаны демократичеснай хайысхалаах дынг маассабын цоруот хайытатын талаарарса нүгүрүстээхтөр бүк эрэнэбит.

Журналистар коллективтара

ҮЛЭТИН ТОХТОТТО

РСФСР Президиуми
РСФСР государственной
гвардиялар, урьендеш-
чарыгар уонна тэриэтэлэ-
лэр политический пар-
тиялар уонна Маассабай о-
бщественный хамсааһындар
эрэбин структураларын
үлэлэрин уураатар туһу-
нан» бу дьыл от ыйын 20
күнүгүздэн Ыһааһар итин-
нэ Саха ССР Верховнай
советын Президиумун уон-
на Министрдарын Советын
тырдых ыйын 25 күнү-

СИЭРДЭЭХ БЫНЬЫ БУОЛВАТАХ

Атмидых айман 27 кү-
үтүн 28 чымылдата үү-
р туунугар Мөңгө-Ханга-
лстан айманнан апар дөөн
урапчы салмакынын Лени
уулуссатын уонна
карл Маркс уулуссатын
ына охсунууларыгар буор
ротугар апар илгитэ

тостубут В. И. Ленин па-
матынчыга турамы кө-
рөн тылмасыгар.

Кайи сюрюгар-майгы-
тыгар баппат баламат бы-
нымын оңорууга түөрт
итрик ийин уорбаланып
тутулдулар.

«СО» 1999

Г. АЛЕКСЕЕВ,
ХИРУРГ.

♦ Хаһаайыһынаһын механизма ♦

КУРААНЫ УТАРЫ ОХСУҢУУ: ҮЛЭЛЭР, САБАЛААҢЫННАР

Народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын үтүө сыйыгар оройуонга курааны утары охсуһууга уонна ууну үөскэтүүгэ кэскиллээх булаан ылыммыта. Кураан сирдээх-уоттаах оройуонга бу, туһугар, историческай суолталанымта уонна инновация «өлгө» уураахтардааҕар чопчутунан, дьон-сэргэ санаатын түөһүтүнэн ордуу ылымнарымылаах буолбута. Ити уураах нииһин аҕай туһааннаах боппуруос бары сельсоветтар сессияларыгар көрүлүбүт. Оройуоннааҕы да сессия ити туһунан «...курааны утары охсуһуу дьаһаллары бэлэмнээһингэ сельскэй Советтар, отделениелар салалталара, совхозтар специалыстара, кырдыаҕастар советтара киһигэр кыттыһыны ылбыттарынан, булааннамыт үлэ кээмэйэ улаханнан, далааһынааҕын» бөлүгүтүөтү, докумуонга килэрибүт.

Ити сүгүһэн суолталаах дьаһал олоххо киириниһин түөгүтүр бастааҕы сым түмүтүнэн буолла. Быйыл туох үлэ барда, сабалана? Биһиги корреспондентим С. Смирникова ити ыйтыгыларыгар эппиэти бээр-дэлэ:

Ф. Н. ТЕРЮТИН, Мугудай сельсоветин председателэ:

— Вастатан, ууну хаһаайыһыга үлэлээбэт. Ол курдук, Арҕаа Буоратайга Якутскайтан анал биригээдэ кэспэтиһин сиргэ тоҕо тэптэриһин мыттыбыт. Ол эрэри быйыл уу кэлбэтэ, көдүүһүн көрдөрө илик. Бу дьаһалы райсовет көтүлүһүн, туһааннаах отделлар, тэрилтэлэр кыттыһаах. Быйаарымыларынан өртөртөрбүһүт. Тоҕо тэптэриһин мыттылабыт тулатынааҕы сирин буадыозерынан ыраастатабыт эрэри, кыйаа илиһиһит. Элбэх техника наада буолар эбит. Иккисинэн, сир аһымааҕы ууну көрдөбүт. Манна эмнэ биригээдэ кэлэн үлэлээбэтэ иһикс ыйыгар барда. Булааннамытынан 800 метр дьиһигээх сир дьөлө үүтүөхтөөхтөрүтүн, 450 метр холобурааҕы иһирдилэр. Усунуһун, иһэр уу боппуруоһа. Бу эмнэ сымдарга олохтоохтук быйаарыһыбытара, биһиги да хонтуруолтан уһуллубат. Манна быстах быйыттары тугуу, күөлү олохсугуу үлэлэрэ-атыттары кытта тэһигэ тутан мыттылаахтара.

Күрүө тутуутугар биллэр көмөү сыйлаа ахсын В. И. Коротких салайар үлэ уонна сынныалааҕа дьаһарып оҕолоро өгөрөллөр. Владимир Иванович сельсовет депутатын да быйытынан бу бочууһаах боппуруоһунан кэскиллээхтик дьарыктанар, оҕолор да дэттиһэн үлэллэр буоллулар. Быйыл 7 км күрүөнү тутуохтаахтарынан хаһаайыһы 8 км тизиртилэр. Атын сир үлэтин кытта сыһыаннаах элбэхтэр бэйэлэрэ күрүөнү тутарга эмнэ булааннаахтар. Сымдарыттар

кытта бу үлэҕэ тэрдиллэбытара. Чааһынайдар сыһаарылаабыт сирдэрин күрүөһэһини быйаарга ыланан тураллар. Иһилиһинэ сым ахсын 80 км күрүөнү тутарга булааннаахтыт. Ол туолуутун су-бу сотору көрүһөн көрүөхтүт, хонтуруоллаахтыт.

Сир оҕоһууга, чуоллаан, элбэх сымлаах оту иһиһи-га суоттанан мыттылар. Быйыл кэлэн механизациялаах эмиэ (эвельскай И. И. Дьяковскай) 100 гектарга үлэни бэйэтэ ытта. Урут манан совхоз со-годох дугомелиоративнай отроҕо (эвельскай Ф. Л. Дьяковскай) дьарыктанан кэлбэтэ. Аны Телэйго А. Д. Дьяковскай сэллһааччылаах эмиэ эмнэ сир оҕоһу-туһунан, элбэх сымлаах оту иһиһинан дьарыктанар буолла. Бу эмнэ хамсааһын дьаһаа сөп. Быйыта, ку-рааны утары охсуһууга ылымнаабыт дьаһалларга хас биһирдэн иһиһ, эмиэ, коллестин бары кыттыҕас-таах буоллулара ирдэнэр, сорууда да оннун түһөр.

Р. Р. ИВАНОВ, Холтоҕо сельсоветин председателэ:

— Сельсовет тустаах боппуруоска сессията саас мууһ устарга мыттылаабыта. Былаан, кырдык, эл-бөх, Оттон быйыл чолчу туох мыттыһына дьир буол-лааха, үлэ бары хаһысханын барар курдук. Холобур, совхоз күүһүнэн Маралыны үрөдөр сирин төрдүттэн тунсарымы үлэҕэ мыттыһына. Ити 180 гектардаах сиргэ 4,5 тонна элбэх сымлаах от сымэтэ иһилиһи-на. Арай уодуруу кыаллаан иһирбэтэ. Манн совхоз дугомелиоративнай отроҕо толоруохтааҕа. Быйыт-тары өгөрүтүгэ үлэ ааспыт дарааны өртүтөр балачка мыттыһан кэлбэтэ. Быйыл Лампаны быйыттааты-быт. Атыттарга да быстах сөхсүтүү үлэлэрэ бары-талымылар. Лампана уу иһирбэтэ ыраатта. Уһун Алааска, отделение сүөһүтүн агарынан көрүгэ турар сиргэр, быйыта оҕоһунан бүтөн турар, эмнэ уу суох. Манна уонна Булгуннаахха дьон элбэх сым-лаах от ыһылаах бааһына сиргэр, бара сатаан, ууну электиричество күүһүнэн быраахтарга дуоҕа-бардаһыһыт. Дьэ, отунаабыт биһиги дарааны чуол-кайа суох. Иккисинэн, иһэр уубут састаабын чуол-кайымыга, үөрэтэн көрөргө анализ мыттылаахтара-бын сананилестаннаа хойутаатта. Ол курдук, Диринг, Чычаас уонна Мэлдьэхсн күөлүрө анализтаахха-таахтара. Бу олус ымыкыр дьаһалыт этэ. Тоҕо дьа-тааха, күөлүр уоланнар, састааһына улаханнааҕы молтоотто. Онно ыарым олус элбээбэтэ дьаһаһы-рэр. Уһун Алааска күөлү үөскөтүгэ көтөһөн хас-тарабыт. Биһиги буорун үлэҕэ бара турар, оттон ол буорун Мэлдьэхсн — Диринг суоллары өгөртөрү-га туһунаабыт.

Күрүө тутууга совхоз отделениетин дуоҕабарда-

һытыһан ыттылар. Биһиги билэрбит, иһиһгэ туу-пуппунт биһигиһигэ Хандарчааһыга 1 км усталаах күрүө баар. Атыттарга дарааны үлэ барар эрэри, түөһэ иһилиһит. Чааһынайдар бары күрүөлэри тугу-туохтаахтары билэллэр. Сорохтор сабаллаабытара, ону көрө-билэ сымлаабыт. Арсендатордар эмиэ утары, предприятиелары эмнэ соруудааһын туһабыт. Шеф-төөхтөрүт үлэлээбэт буоллулар. Атын да хаһаайыс-тыһааннай үлэлэргэ кыттыбаттар. Холобур, ааспыт өртүгөр балай эмиэ инновациятээхтик сыһыаннааҕар оройуоннааҕы не дьыала отдела бизэ сымла 10 км булааннааһын оруттээхтик сабаллаабыта. «Якут-гражданстрой» хосрөсөһүнэн тутар-өрөһүөнүүр предприятие букаһын дарааны аргыллаан көрө илик. Предприятие 5 км тутуохтааҕа.

Курааны утары үлэҕэ ити сөһөһүннэ ылан эрэр тоҕо тэптэриһини мнэстэҕэ сөһө ахсарбаһыт. Ха-ддардар, одуулууннар итинниһи үлэлэри ыһыһытара эрэри, туох көдүүстээхтэрэ биллибэт буолан барда. Итинн үөрэтэн көрөн уонна чуҕас дулаах-хаардаах сиргэ ытар сөп быйылаах. Сессия курааны ута-ры охсуһууга быйаарыһын тыа хаһаайыһыбыттар бастааһынай комиссията (председатель Г. Т. Кузь-мин) хонтуруоллаһар.

А. М. СЛЕНЦОВ, Болтоҕо сельсоветин предсе-дателэ:

— Үлэ булаан быйыһыһын сабаллаа. Быйыл Таатта уонна Туойа сунуһугэр түөрт быйыһы өгөр-төрдүбүт. Уу кэлбэтэ, онно күүтэбэт эрэ. Уу боппу-руоһа ордуу отделение Кындааһааҕы уаастагар сы-тыһытты турар. Уаастаан иһилиһит, баар буолара ууттан тутулуһтанар балаһыаннааҕа үөскэри турар. Бу боппуруоһу совхоз дирекцията ылыммыта. Онно быйыл убуһ-харчытын, сменетин быйаары, өгөстүү барыахтаах. Оттон Болтоҕо өртүгэр иһэр ууга он-нун айдаан суох. Күөлүр уулаахтар.

Күрүө тутуутугар, сүрүһүнэн, шефтээх оройуон иһилиһин тэрилтэлэрэ үлэллэллэр. Манн таһаастыыр комбинат Уһаан Эбэҕэ бу күһүргэ таһаарга булаан-нанан олорор, тыа хаһаайыһыбатын управлениета Мэлдьэдьаҕа тутар, бүтүн-сарсын эмнэ таһаарга кө-спэһитэ. Ветстанция Маралааһыга үлэллэр. Онно шефтөөхтөр булааннарын толорорго бэлэмнэр. Түө-йэҕэ отделениеттан түөрт иһилиһэ биригээдэ үлэли-сымдар, сымлыһыттар Эбэҕэ туталлар. Чааһынайдар бизэ сымла болдоохтоон сир ылыһытара, олор күрүө-дүүгэ бэйэлэрэ иһирэстээхтэр.

Сир өгөрүтүүн совхоз булааннаахтык дьарыкта-нар. Ол курдук, быйыл Нуучча үрөдөр үлэ барыах-таах.

НУОТАРА ТУҢУНАН ӨСӨӨ БИИРДЭ

(Биһиги интервьюбүт)

Бу күһүргэ тыа хаһаайыһыбатын оройуоннаа-ҕы управлениеттан начальнига С. И. Яковлев «Нуотара» аренднай предприятиесэ баран үлэлэ-лэрип-халыһастарын кытта билсэхтэн кэллэ. Онно биһиги корреспондентим Семен Попов киһини көр-сөн кэспэтиһэ сырытта. Ону мантан аллараа бэ-чээттиһибит.

ЫҢЫТЫҢЫ: Спиридон Иакович, туох сымлаах-соруутаах «Нуотара» аренднай предприятиесэ бара сырыттын? Ол туһу-лан хаһыат ааҕааччыла-рыгар биллэһинэрэргэр көрдөһүбүт.

ЭППИЭТ: Нуотарада бэйиһе участанка бара сырыттын. Үлэлэстэр-дини көрсөн кэспэтиһит. Аренднай пред-приятиесэ балаһыаннаа олус уустук. Рабочайдар соторутааһыта аһаһыт начальниктарын Алексей Семенович Макаровы кытта көһө боппуруос-ка себүлэһэстэр эбит. Кэлэн ыксаан киһини уу-ратарга тийбэ туруор-саллар. Итинн сиргэ иһ-илиһитин бу предприятие сайдар кэспэлэ хайдах буолуоҕай дьэ дьонун быйаарымын эрээр боп-пуруос үөскээн таһар. Ол иһин түөһүн мун-наахтаан туох балаһыан-нааһаахтарынан хайдах

ЭППИЭТ: сөһө этэ-бин. Нуотара сүрүн от-туур холуһата үһүс төр-дүс, бэйиһе участваттар уонна иһиллэр салаа үрөхтөр, сүрүһүнэн, эри-лиһтэргэ үйэ-саас тухары сыһаарыллан тураллар. Биһиги онно совхоз 5 эвельскай оттуур, Холобур, Хайахсыт отделениетит-тан Казенкина салайар эвельскай 280 тонна дорох-хой аһыһымы бэлэмнир соруудаһын толоруохка буолубут, атыттар дарааны куһаҕаны суохтук үлэ-лиһ-хамсааһын сымлыһаллар.

ЫҢЫТЫҢЫ: атын эби-хаһаайыһыбатын произ-водствениһай салаа бы-һыһытынн сайыһтарымы-га Нуотарада туох эмэ үлэ барар дуо?

ЭППИЭТ: оннук про-изводствениһай хайыһа-лаах үлэ барыахтааҕа биллэр. Иһилиһитин дара-ны Эрилин Эрестин аа-тыһан совхоз Нуотарада сирин өгөрүтүүн дьарык-танааҕа. Оту эрэллээх-тин содотуопальныр баа-һы олохсугтарына таһы-лар. Биһиги онно Кузь-минскай сибииһиһин иһ-төр ферманы бэйэтэ тус-на аренднай хаһаайыһы-та

эрэрэ көрөхсөһүн эрэ-сөп. Ити ферма биһиги аһыс участанка сиргэр баар. Онно иһиллэр өртү-гэр бу салаа хаһаайыс-тыбаты «Мугудай» сов-хозка сыһаарар табы-гастаах буолуон сөп.

ЫҢЫТЫҢЫ: А. С. Ма-каров туһунан хаһан мун-наахтаан быйаардылар уонна быйыл Нуотарада совхозтар сүөһүтү кыс-татааллар дуо?

ЭППИЭТ: үлэһиттөр от-ыйын 25 күнүгэр мун-наахтааннар А. С. Мака-ровы ууратарга быйаар-дыттар. Быйыта онно со-бүлөһөн сайыһыһыһы-тын биһирэ. Быйыл Нуота-рада Хайахсыт, Холтоҕо отделениелара субан сүө-һүнү кыстаттарга булаан-ныһаллар.

ЫҢЫТЫҢЫ: кыстыкка киирингэ обществениһай сүөһүгэ тоһо аһаһыһаах тийиһаһыт дин саһы-тын?

ЭППИЭТ: биһиги ту-ругуһан оройуон үрдүнэн 16 тый. 596 тонна от-тоһугубут. Иһилиһэн 4800 тоннаһын чааһыһай сө-сөр бэлэмнэһтэ. Онно сымлаһыта от 61,6 ымы-һыһа содотуопальнына. Барылаанн өрүүһүн хаалыт аһыһа күһүр-гэ күһүк үлэлэстэрибит, 26 тый тоннаһы ыһах-пыһын сөп этэ. Быйыта, быйыһыһынн таһымы ситтэрибит дьэ бадалаах-

ҮЛЭҢИТ ХОЛЫҢА



дир. С. Иаковлев, ала-рай-ча, ра-е, дар, ро-дана, гра-дана, аһыһа ба, тор ити күө-лө, Түөһүгэ до-мөһүн бэлэ-олордууттан туу-тааһыһыҕа, үчүгэйдик биллэ-р.

Нонгородскай уобалаһе. Кэро айылҕалаах Метн биһиргэр Холыһы дьэ-бизэ олорор. Киһи үчү-гэи көтүүтээх, уурдугу-туппунт курдук тутуу-лаах 150-ча дьонлөрө баайдык дуоллун олор-доруп туһулааһар. Хас биһирдэн өлбүт ахсын өдүрүөт сира баар, күөх үүнээһин чөлүһэ иһилиһ-

Сезон устата Холы-һыҕа 300 тонна оҕурсу-ну үүнэрэллэр. Ону аһыһааһыһытан хас биһ-дин дьэ көрсөн, үлэһит кыһыһыттан тутулуһтаах, сымла 5—10 тый. содк, дохуоту килтэриһэр. Ма-на итинн таһыһан ха-һаайыһыта атын көдүүтү-нэн эмнэ дьарыһанааллар.

Семмонтарга: Се-меновтар дьэ көртэһиһэрэ хомуһубут оҕурсула-ра, итилер аһыһа барыах-таахтар, дьэриһиһэ 78 саастаах кырдыаҕас олох-тоҕо Анна Антонова.

А. Овчинников фотога-ССТА фотохрониката.



